

การรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิดแบบมีส่วนร่วมของกองทัพบก Security Ammunition and Explosives Warehouse Participation of the Royal Thai Army

บทความวิชาการ

สรวิศ ธนาศตายุส¹ และ พงศ์กุลธร โรจน์วีรพ²

Sorawis Tanasatayus and Phongkultorn Rojviroon

สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัย คณะตำรวจศาสตร์

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ จ.นครปฐม ประเทศไทย 73110

Security Management, Faculty of Police Science,

Royal Police Cadet Academy, Nakhon Pathom, Thailand 73110

E-mail: fatboy-power@hotmail.com¹ and p.kultorn.rpca@gmail.com²

บทคัดย่อ

กระสุนและวัตถุระเบิดถือเป็นปัจจัยสำคัญในการรบ การรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บกระสุน และวัตถุระเบิด มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการสูญหายหรือรั่วไหล ซึ่งสาเหตุดังกล่าวอาจเกิดจากการละเมิดมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัยจากบุคคลภายนอกหรือบุคคลภายใน การเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิด ซึ่งเป็นไปตามการอนุมัติให้มีการสะสมทั้งในยามปกติและยามสงคราม พื้นที่คลังที่ใช้เก็บ จะถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่รักษาความปลอดภัย มิให้ผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ แต่สำหรับผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง จะถูกกำหนดให้ เข้า-ออกตามช่องทางที่กำหนดไว้เท่านั้น พร้อมทั้งปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ เช่น การแสดงตนโดยใช้บัตรผ่าน การสแกนใบหน้า และลายนิ้วมือ การเดินผ่านเครื่องตรวจโลหะ และมีเจ้าหน้าที่เวรรักษาการณ์ตรวจตราสม่ำเสมอ ทั้งนี้การเข้า-ออก คลังเก็บกระสุนและวัตถุระเบิดดังกล่าว จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับหน่วยเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิด หรือผู้ที่ผู้บังคับหน่วยเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิด ได้มอบหมายให้รับผิดชอบเท่านั้น โดยการรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิดนั้น สามารถอธิบายได้โดยใช้แนวคิดทฤษฎีอาชญากรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยโดยใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมในการป้องกันการละเมิด ประกอบด้วยทฤษฎี 2 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีหน้าต่างแตก และ 2) ทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรม ซึ่งทฤษฎีทั้งสองนี้สอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดขึ้น โดยจะเน้นให้เห็นถึงการลดความสำคัญของโอกาสในการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัย และมาตรการรักษาความปลอดภัยจะสัมฤทธิ์ผลได้ จะต้องได้รับความร่วมมือ และเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นสำคัญ จึงจำเป็นต้องให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับในหน่วยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในมาตรการรักษาความปลอดภัยสถานที่ ในที่นี้ คือ คลังเก็บกระสุนและวัตถุระเบิด โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในมาตรการรักษาความปลอดภัยจะมีด้วยกันทั้งหมด 8 ขั้นตอน ตามทฤษฎีของ Arnstein (1969) ได้แก่ 1) ขั้นตอนการถูกจัดกระทำ 2) ขั้นตอนการชี้แจง 3) ขั้นตอนการให้ข้อมูลข่าวสาร 4) ขั้นตอนการปรึกษาหารือ 5) ขั้นตอนการแสดงความคิดเห็น 6) ขั้นตอนการเป็นหุ้นส่วน 7) ขั้นตอนการใช้อำนาจผ่านตัวแทน และ 8) ขั้นตอนการควบคุมโดยบุคลากร จากแนวคิดการมีส่วนร่วมดังกล่าว สามารถนำมาปรับใช้ในมาตรการรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิดได้ แต่เนื่องจากขั้นตอนการมีส่วนร่วมบางขั้นมีความซ้ำซ้อนกัน จึงได้นำมาปรับใช้ให้ตรงกับมาตรการรักษาความปลอดภัย

¹ พันโท สรวิศ ธนาศตายุส, กรมยุทธโยธาทหารบก Lieutenant Colonel Sorawis Tanasatayus, Post Engineer Department

² พันตำรวจเอก ศาสตราจารย์ ดร.พงศ์กุลธร โรจน์วีรพ, ศาสตราจารย์ (รองผู้บังคับการ) สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัย คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ Professor Police Colonel Dr.Phongkultorn Rojviroon, Professor (Deputy Commander) Security Management, Faculty of Police Science Royal Police Cadet Academy

ปลอดภัยโดยเหลือเพียง 5 ขั้น ซึ่งเพียงพอต่อการป้องกันการละเมิดการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ 1) ขั้นของการให้ข้อมูลข่าวสาร 2) ขั้นของการให้แสดงความคิดเห็น 3) ขั้น

ของการเป็นหุ้นส่วน 4) ขั้นของการใช้อำนาจผ่านตัวแทน และ 5) ขั้นของการควบคุมโดยบุคลากร

คำสำคัญ : การรักษาความปลอดภัยสถานที่, คลังกระสุนและวัตถุระเบิด, การมีส่วนร่วม

Abstract

Ammunition and explosives are essential in battle. The secure storage of ammunition and explosives aims to prevent loss or leakage, potentially due to breaches of security measures by outsiders or insiders. The storage of ammunition and explosives is conducted in accordance with approved protocols for both peacetime and wartime. The designated depot for storage is a security zone, prohibiting entry by unauthorized personnel. However, those with relevant duties are allowed access and exit through designated channels and must comply with various security measures, such as using a pass card, face scanning, fingerprints, walking through metal detectors, and being under constant surveillance by security guards. Entry and exit to such storage areas must be permitted by the ammunition and explosives storage unit commander or an assigned responsible person. Crime theory concepts can explain the security of ammunition and explosives depots, leveraging the environment to prevent breaches. This consists of two theories: 1) the broken

windows theory, and 2) the crime pattern theory. Both theories align with various established security measures, emphasizing the importance of reducing the chances of security breaches. Effective security measures rely on the cooperation and attention of responsible officials. Therefore, it is essential for relevant officials at all levels to participate in the security measures of the ammunition and explosives depots. Participation in security measures can be explained through Arnstein's (1969) theory, which outlines eight rungs: 1) manipulation; 2) therapy; 3) informing; 4) consultation; 5) placation; 6) partnership; 7) delegated power; and 8) citizen control. The above participation concept can be applied to security measures for ammunition and explosives depots. However, because some rungs of participation overlap, it has been adapted to match the security measures, resulting in five rungs that are sufficient to prevent security breaches: 1) informing; 2) placation; 3) partnership; 4) delegated power; and 5) citizen control.

Keywords: Security Zone, Ammunition and Explosive Depot, Participation

บทนำ

ในการป้องกันประเทศนั้น ยุทธโศภณที่เชื่อถือได้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะยุทธโศภณที่เป็นอาวุธ ไม่ว่าจะเป็นอาวุธประจำกาย หรืออาวุธประจำหน่วย และสิ่งที่มีความสำคัญควบคู่กันไปก็คือ กระสุนและวัตถุระเบิด ซึ่งมีไว้สำหรับยุทธโศภณนั้น ๆ เพื่อเป็นการป้องกันการสูญหายของกระสุนและวัตถุระเบิด หน่วยต่าง ๆ ไม่ว่า

จะเป็น กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ในส่วนของตำรวจตระเวนชายแดน) ได้จัดตั้งคลังเพื่อเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิดตามที่ได้รับอนุญาต สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ทั้งยามปกติ และในยามสงคราม การรักษาความปลอดภัยสถานที่เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง จึงได้มีการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้รอดพ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย และวาทภัย เป็นต้น รวมถึงภัยอันตรายจากการกระทำโดยฝีมือของมนุษย์ เช่น การก่อวินาศกรรม การจารกรรม การโจรกรรม และการปฏิบัติการก่อการร้าย เป็นต้น มาตรการที่ถูกกำหนดขึ้นมีด้วยกันหลายรูปแบบ เริ่มตั้งแต่การกำหนดพื้นที่ให้เป็นพื้นที่รักษาความปลอดภัย การใช้เครื่องกีดขวาง ระบบไฟส่องสว่างบริเวณรั้วหรือกำแพง การกำหนดจุดสกัดหรือช่องทางในการผ่าน เข้า-ออก ระบบสัญญาณแจ้งเตือน รวมถึงกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่เวรหรือยามรักษาการณ์ เพื่อการตรวจตราและเฝ้าระวังพื้นที่ มาตรการของการรักษาความปลอดภัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นมาตรการรักษาความปลอดภัยสถานที่ โดยการแสวงประโยชน์จากสภาพแวดล้อม สามารถอธิบายได้ว่า ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่โดยทั่วไป เป็นสาเหตุทำให้ผู้ที่ละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัย พัฒนาแรงกระตุ้นในการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัย ซึ่งจะมีความรู้สึกพึงพอใจหรือความรู้สึกหวาดกลัวจากการละเมิดมาตรการ เช่น ผู้ละเมิดจะถูกกระตุ้นให้ลงมือละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัย หากพบเห็นคลังอาวุธที่ปราศจากเวร หรือยามรักษาการณ์ อาจสังเกตเห็นรั้วหรือกำแพงไม่มีไฟฟ้าส่องสว่าง บริเวณโดยรอบคลังมีหญ้าขึ้นสูงปกคลุม มีต้นไม้ใหญ่บดบังทัศนวิสัย หรือเป็นจุดอับสายตา ฉะนั้นมาตรการรักษาความปลอดภัยพื้นที่เพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอที่จะป้องกันมิให้เกิดการสูญหายของกระสุน และวัตถุระเบิดได้ การเข้าไปมีส่วนร่วมในมาตรการรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิด ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญอีกส่วน เพื่อป้องกันการเกิดข้อผิดพลาด หรือหากเกิดข้อผิดพลาดแล้ว จะทำให้ได้รับความเสียหายน้อยที่สุด การลักลอบนำกระสุน และวัตถุระเบิดออกจากคลังเก็บนั้น อาจเป็นการลักลอบนำออกโดยบุคคลภายใน หรือบุคคลภายนอก หรืออาจ

เป็นการร่วมมือกันระหว่างบุคคลภายในและบุคคลภายนอก โดยมีตัวอย่างของเหตุการณ์ที่มีการลักลอบนำออกไป ขอยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่มีการละเมิดการรักษาความปลอดภัยของคลังอาวุธและคลังกระสุนที่ผ่านมา 3 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 อาวุธสงครามสูญหายจากคลังแสงแห่งหนึ่งใน จ.ลพบุรี ได้แก่ จรวดอาร์พีจี 70 ลูก และกระสุนปืนกลเอ็ม 60 จำนวน 9,000 นัด โดยผู้ที่ลักลอบนำออกไปประกอบด้วย นายทหารประทวนชั้นยศสิบเอกต่างหน่วย 1 นาย ลูกจ้างภายในหน่วยอีก 3 คน และมีผู้ร่วมขบวนการเป็นพลเรือนอีก 1 คน เพื่อส่งขายให้พ่อค้าอาวุธนำไปขายต่อชนกลุ่มน้อยชายแดน ไทย-พม่า ผ่านทาง จ.แม่ฮ่องสอน (“ทำแผนขโมยอาวุธค่ายทหาร”, จ.ลพบุรี 2553)

กรณีที่ 2 นายทหารประทวนสังกัดหน่วยทหารหน่วยหนึ่งใน จ.กาญจนบุรี ลักลอบนำเอาปืนและกระสุนปืนของหน่วย นำออกไปขายให้กับขบวนการค้าอาวุธสงครามที่ถูกตรวจพบ โดยหน่วยทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันชายแดน ภายใต้การกำกับดูแลของกองพลทหารราบที่ 9 ซึ่งได้รับรายงานว่ามีมีการลักลอบนำอาวุธปืน และกระสุนดังกล่าวไปขายให้กับขบวนการค้าอาวุธสงคราม (“ปลดนายสิบ” ร.29 ฉกปืนกระสุนชายฝั่งเมียนมา”, 2564)

กรณีที่ 3 กระสุนปืนเล็กยาว และกระสุนเครื่องยิงลูกระเบิดเกิดการสูญหายจากคลังแสงแห่งหนึ่งของกองทัพเรือ จ.ชลบุรี ถูกตรวจพบโดยเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพาวุธทหารเรือ ซึ่งได้ทำการตรวจสอบ คลังอมภัณฑ์³ ของหน่วยดังกล่าวตามวงรอบประจำปี พบว่ามีอมภัณฑ์หายไปจากบัญชีจำนวนหนึ่ง โดยตรวจสอบจากกล้องวงจรปิด และสอบถามทหารรักษาการณ์ พบว่า เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่คลัง ยศพันจ่าโทของหน่วย โดยใช้กุญแจที่ทำสำรองไว้มาเปิดคลัง และมีการลักลอบนำเอาอมภัณฑ์ออกไปจากคลังเก็บรักษา (สำนักข่าวไทย TNAMCOT, 2566)

³ อมภัณฑ์ หมายถึง ส่วนประกอบหรือชิ้นส่วนใด ๆ ที่มีวัตถุระเบิดประกอบอยู่ด้วยในลักษณะที่เหมาะสม พร้อมทั้งจะใช้กับ เครื่องยิง เครื่องทิ้ง เครื่องปล่อย ไม่ว่าจะเป็นในทางรุก หรือในทางรับ หรือเพื่อใช้ในการฝึกหัดศึกษา เช่น ลูกปืน ตอร์ปิโด ฟันระเบิด ลูกระเบิด จรวด อาวุธปล่อยนำวิถี ขนวนวัตถุระเบิดทำลายต่าง ๆ รวมทั้งไพโรเทคนิค ซึ่งใช้เป็นสัญญาณส่องสว่าง และวัตถุเคมีทางทหาร หรือส่วนประกอบ หรือชิ้นส่วนใด ๆ ที่มีวัตถุระเบิดประกอบ ตามที่กรมสรรพาวุธทหารเรือกำหนด (ระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยสรรพาวุธ พ.ศ. 2566, 2566)

แนวคิดเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยสถานที่

การรักษาความปลอดภัยสถานที่ คือ มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อพิทักษ์รักษาให้ความปลอดภัยแก่ ที่สงวน อาคาร สถานที่ ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ และเอกสารในอาคารสถานที่ดังกล่าว ให้พ้นจาก การโจรกรรม การจารกรรม และการก่อวินาศกรรม หรือเหตุอื่นใด อันอาจทำให้เสียความสามารถในการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานของรัฐ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, องค์การรักษาความปลอดภัย ฝ่ายพลเรือน, ม.ป.ป.) ซึ่งความเป็นมาของการรักษาความปลอดภัยสถานที่ตามคำนิยามนี้ สามารถสรุปได้ว่า การรักษาความปลอดภัยสถานที่มีจุดเริ่มต้นมาจากสามัญสำนึก และสัญชาตญาณในการป้องกันภัยของมนุษย์ นับตั้งแต่ยุคหินเป็นต้นมา มนุษย์อาศัยอยู่ภายในถ้ำรวมกันอยู่เป็นกลุ่ม ทำให้สามารถป้องกันภัยที่อาศัยอยู่ ตลอดจนอาณาบริเวณเพื่อไม่ให้มนุษย์กลุ่มอื่น หรือสัตว์ร้ายเข้ามาในพื้นที่ขอบเขตที่กลุ่มของตนได้อยู่อาศัย โดยจะมีการป้องกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การก่อกองไฟ มียามเฝ้าที่ปากถ้ำ และรู้จักใช้สุนัขที่เป็นสัตว์เลี้ยงมาใช้ในการเฝ้าระวัง ต่อมาเมื่อมนุษย์มีวิวัฒนาการสูงขึ้น จึงได้ประดิษฐ์เครื่องทุ่นแรงในการป้องกันอาณาบริเวณพื้นที่อยู่อาศัย เช่น การทำรั้วเพื่อแสดงอาณาเขตป้องกันการรุกล้ำ วิวัฒนาการจากกองไฟที่ก่อไว้หน้าถ้ำได้ถูกพัฒนามาเป็นโคมไฟใช้ส่องสว่าง โดยอาศัยแสงสว่างจากโคมไฟ ซึ่งโคมไฟนี้ถือได้ว่าเป็นต้นแบบของการประดิษฐ์เครื่องมือต่าง ๆ ในการนำมาช่วยเฝ้าระวังป้องกัน ถึงแม้จะมีการพัฒนาวิธีการรักษาความปลอดภัย รวมถึงเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ แล้วนั้น แต่จุดประสงค์หลักก็คือ ใช้ในการเฝ้าระวังหรือตรวจตราป้องกัน การบุกรุก รวมทั้งการแจ้งเตือนและขัดขวาง ไม่ให้ลูกเล้าเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันมนุษย์มิได้อาศัยอยู่ในถ้ำดังแต่ก่อน แต่ได้มีการก่อสร้างอาคารเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย อาคารดังกล่าวรวมถึงสิ่งก่อสร้างมีขนาดใหญ่ขึ้น มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นตามมา ทำให้ระบบการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยจึงมีความ

สลับซับซ้อนตามไปด้วย รวมถึงมาตรการรักษาความปลอดภัยด้วยเช่นกัน ซึ่งขอบเขตมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ (วาสิษฐ มณีโชติ, 2559) สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดให้มีพื้นที่ในการดำเนินการรักษาความปลอดภัย
2. กำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัย เช่น สร้างรั้ว/กำแพง แบ่งพื้นที่รักษาความปลอดภัย ติดตั้งอุปกรณ์ส่องสว่าง สร้างเครื่องกีดขวาง กำหนดเส้นทางผ่านเข้า-ออก และระบบสัญญาณแจ้งเตือน
3. กำหนดให้มีระบบ และช่องทางการติดต่อสื่อสาร
4. มีการควบคุมการ เข้า-ออก ของบุคคล สิ่งของ และยานพาหนะ
5. จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย หรือยามรักษาการณ์ในการตรวจตรา และเฝ้าระวังพื้นที่
6. วางแผนการป้องกันมิให้เกิดภัยอันตราย ที่อาจเกิดขึ้นภายในพื้นที่รักษาความปลอดภัย หรือกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อลดภัยอันตรายที่เกิดขึ้นแล้วให้เหลือน้อยที่สุด
7. หาทางป้องกันข้อผิดพลาดสิ่งล่อแหลม หรือพื้นที่เสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดภัยอันตราย หรือสร้างความเสียหายต่อตัวอาคาร สิ่งก่อสร้าง หรือชีวิตของบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ หากเกิดขึ้นแล้วจะใช้เป็นแนวทางสั่งการ การปฏิบัติในการลดความเสียหายให้เหลือน้อยที่สุด

การละเมิดการรักษาความปลอดภัย หมายถึง ผู้ใดที่กระทำ หรือดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการฝ่าฝืน หรือละเลยที่จะไม่ปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยของกองทัพบก ที่ได้กำหนดเอาไว้ ทั้งที่เจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม เป็นสาเหตุทำให้สิ่งที่เป็นความลับของทางราชการเกิดการรั่วไหล หรือเป็นสาเหตุทำให้กำลังพล รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ ทรัพย์สินของกองทัพบกเกิดความเสียหาย

ทฤษฎีอาชญาวิทยาในการรักษาความปลอดภัยสถานที่

จากแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยสถานที่ ที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่าเป็นการป้องกันมิให้เกิดการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัยภายในพื้นที่ที่กำหนด โดยสอดคล้องกับทฤษฎีอาชญากรรม สามารถนำมาใช้อธิบายได้ 2 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) วิลสัน และเคลลิ่ง (Wilson & Kelling, 1982) กล่าวว่า ทฤษฎีหน้าต่างแตก เป็นแนวคิดที่มุ่งไปถึงสิ่งที่ผู้รักษากฎหมายสามารถปฏิบัติได้ เพื่อลดความเคลือบแคลงสงสัยของประชาชน รวมถึงการลดอาชญากรรมธรรมดาและที่รุนแรง ทฤษฎีนี้มีความหมายว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อย หากไม่ได้รับการตรวจสอบนานวันเข้าปัญหานั้นก็จะกลายเป็นปัญหาใหญ่ได้ เช่น เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายพบเห็นอาคารที่มีกระจกหน้าต่าง หรือประตู ฝาด้าน รวมถึงรั้วแตกร้าว หรือได้รับความเสียหายจากการขว้างปาสิ่งของ ทูบให้แตก พ่นสีสเปรย์ใส่ ถ้าหากอาคารหลังนั้นมีผู้อยู่อาศัยอยู่ เจ้าหน้าที่ควรสอบถามถึงสาเหตุ หากรู้ตัวผู้กระทำผิดจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย แต่ถ้าหากไม่รู้ตัวผู้กระทำผิดก็ควรแนะนำให้เจ้าของอาคารทำการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพปกติ และถ้าเป็นอาคารที่ไม่มีผู้อยู่อาศัยควรติดต่อเจ้าของอาคารมาดำเนินการแก้ไข (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2561) เหตุผล คือ ไม่ต้องการปล่อยให้สิ่งที่เกิดความเสียหายเบื้องต้น เป็นสาเหตุจูงใจให้มีการกระทำความผิดซ้ำ เป็นการ “ตัดไฟเสียแต่ต้นลม” เช่น บุกรุกเข้าไปเพื่อกระทำความผิดในอาคาร การกระทำในลักษณะนี้ หากปล่อยให้มีการละเมิดโดยไม่จัดการให้เด็ดขาด ก็จะมีการละเมิดเกิดขึ้นอีกต่อไปเรื่อย ๆ เพราะหาไม่เป็นอย่างนั้นคนที่เคยคิดจะละเมิดก็เกิดความรู้สึกอยากที่จะละเมิดบ้าง เหมือนการขับรถผิดกฎจราจรเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การจอดรถในที่ห้ามจอด เมื่อไม่มีผู้พบเห็นการกระทำความผิด ทำให้รู้สึกว่าเป็นความท้าทาย และจะทำการละเมิดเรื่องที่ใหญ่ยิ่งขึ้น เช่น การขับรถฝ่าสัญญาณไฟจราจร เป็นผลให้เกิดความเสียหายมากกว่าเดิม

ทฤษฎีนี้สามารถสรุปได้ว่า การใส่ใจ หรือสนใจ ปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อพบสิ่งผิดปกติ ให้รีบดำเนินการแก้ไขก่อน ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดการละเมิดได้แต่เนิ่น ๆ ในการรักษาความปลอดภัยสถานที่ที่เหมือนกัน ตัวอย่างเช่น ไฟส่องสว่างบนรั้วหรือกำแพง ไม่สามารถส่องสว่างได้ มีหลอดไฟหรือโคมไฟส่องสว่างเกิดดับลง หรือกรณีพื้นที่ใกล้เคียง อาคารที่รักษาความปลอดภัย เป็นที่รกร้าง เป็นจุดอับสายตา หรือมีเวรยาม รักษาการณ์น้อย เมื่อบุคคลเดินผ่านไป และสังเกตเห็น หากเป็นบุคคลทั่วไปหรือบุคคลภายนอก ก็อาจจะเพียงแค่มองผ่าน และไม่ได้สนใจอะไร แต่ถ้าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรักษาความปลอดภัย หรือเป็นเจ้าหน้าที่เวรรักษาการณ์ก็จะรีบดำเนินการแจ้งผู้บังคับบัญชา หรือผู้ดูแลระบบรักษาความปลอดภัย ที่เกี่ยวข้องให้สั่งการการปฏิบัติ หรือแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นนั้นทันที ซึ่งการปฏิบัติในลักษณะเหมือนการแจ้งเตือนนี้ เป็นรูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยสถานที่

2. ทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรม (Crime Pattern Theory) (กิตติธนาท เลอวงค์รัตน์, ปพัฒน วสุวัช, ก้องจิต อ่อนมาก, อุนิษา เลิศโตมรสกุล, และกิตติพงษ์ เกิดน้อย, 2558) ทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรมนี้ พัฒนาโดย P. L. Brantingham and P. J. Brantingham (1990) อธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมว่าเกิดจากสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมการที่ผู้กระทำความผิดเข้าไปในสถานที่ และมีโอกาสในการเลือกเหยื่อที่เหมาะสมหมายความว่า ผู้กระทำความผิดจะมีการใช้ชีวิตตามปกติ มีการเดินทางระหว่างบ้านพักกับสถานที่เกิดเหตุ หากมีโอกาสก็จะลงมือประทุษร้ายต่อทรัพย์ ซึ่งสถานที่เกิดเหตุเป็นสถานที่ที่เหยื่อใช้ชีวิตตามปกติ เช่น บ้านพัก หรือสวนสาธารณะ หรือสถานที่ใด ๆ ที่ไม่ได้ถือครองดูแล หรือมีการป้องกันที่ดี ไม่มีรั้วรอบขอบชิด ก็มักจะมีโอกาส ถูกลักทรัพย์ได้สูง การเข้าไปในสถานบันเทิง และดื่มสุรา ซึ่งเป็นที่ที่มีกลุ่มวัยรุ่นเป็นจำนวนมาก มักจะมีแนวโน้มเกิดการทะเลาะวิวาทได้ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วผู้กระทำความผิดจะมีการเดินไปมาเหมือนคนปกติ

ทั่วไป ซึ่งผู้กระทำความผิดจำนวนไม่น้อยจะลงมือกระทำความผิดในพื้นที่ที่ตนเองไม่คุ้นเคยมาก่อน การกระทำความผิดในที่ที่คุ้นเคยนั้น ผู้กระทำความผิดเล็งเห็นแล้วว่า สามารถหลบหนีได้ หรือเกิดความมั่นใจในแง่จิตวิทยา

ทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรมนี้สามารถอธิบายถึงสาเหตุการกระทำผิดเกิดจากปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. Node หมายถึง สถานที่ที่บุคคลเริ่มต้นการเดินทาง และสถานที่สิ้นสุดการเดินทาง รวมถึงพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ร้านเหล้า สถานบันเทิง สถานที่ดังกล่าวเกิดเหตุทะเลาะวิวาทได้ง่าย ทฤษฎีนี้เชื่อกันว่า ผู้กระทำความผิดจะลงมือในสถานที่คุ้นเคย หรือเคยเดินทางไป

2. Paths หมายถึง พื้นที่ที่ผู้กระทำผิด มองเห็นแล้วว่าเป็นสถานที่ที่เหมาะสมจะลงมือกระทำความผิด ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้กระทำผิดจะเลือกเป้าหมายที่พบเห็นเป็นประจำในทางกลับกันเป้าหมายเองมักจะถูกประทุษร้ายบริเวณที่ตนเองเดินทางเป็นประจำ

3. Edges หมายถึง เส้นเขตแดนของบริเวณสถานที่ที่บุคคลอาศัย หรือทำงาน ฯลฯ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าอาชญากรรมจะเกิดขึ้นบริเวณเส้นเขตแดนนี้ เช่น ประทุษร้ายร่างกายหรือชิงทรัพย์ในร้านสะดวกซื้อ เนื่องจากว่าคนทั่วไปไม่คุ้นเคยกับสถานที่ หรือบริเวณนั้น

ทฤษฎีนี้สามารถสรุปได้ว่า สถานที่ และโอกาส เป็นปัจจัยสำคัญในการกระทำความผิด สถานที่ที่มีคนเดินพลุกพล่าน จะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นมาก แต่ในขณะเดียวกันสถานที่ที่คนไม่เดินพลุกพล่าน ก็จะมีการกระทำความผิดได้เช่นกัน แต่รูปแบบการกระทำความผิดจะแตกต่างกันออกไป เช่น บริเวณที่สาธารณะจะมีการกระทำความผิดประเภท ล้วงกระเป๋า หรือโจรกรรมรถยนต์ และรถจักรยานยนต์เกิดขึ้นมาก สำหรับเงื่อนไขในด้านเวลานั้น บริเวณที่ อโคจร เวลากลางคืน หรือบริเวณที่มีคนเดินผ่านไปมาน้อย จะมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ เช่น การข่มขืน ละเมิดทางเพศ หรือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น ทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นถึง รูปแบบ

ของพฤติกรรมผู้กระทำความผิดมีความแตกต่างกันตามสถานที่ และช่วงเวลา

การรักษาความปลอดภัยสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีนี้ ในเงื่อนไขของสถานที่และเวลา โดยการป้องกันมิให้เกิดการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัยตามทฤษฎีนี้ จะเห็นได้ว่า หากบริเวณที่กำหนดให้เป็นพื้นที่รักษาความปลอดภัยมีคนพลุกพล่านมาก เช่น เป็นช่วงเวลากลางวัน บุคลากรปฏิบัติงานอยู่สำนักงานในเวลาราชการ มีเวรยามรักษาการณ์ การละเมิดอาจเป็นการก่อวินาศกรรม แต่หากเป็นในช่วงเวลากลางคืนไม่มีบุคลากรปฏิบัติราชการ การละเมิดการรักษาความปลอดภัย อาจเป็นการเข้ามาเพื่อโจรกรรมทรัพย์สิน ซึ่งพื้นที่รักษาความปลอดภัยดังกล่าวอาจเป็นพื้นที่ที่ผู้ละเมิดมีความคุ้นเคย (Node) เช่น พักอาศัยอยู่บริเวณโดยรอบพื้นที่นั้น หรือเป็นบุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อราชการโดยมีการ เข้า-ออก พื้นที่ดังกล่าวบ่อยครั้ง จนเกิดความคุ้นชินกับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และผู้ละเมิดเล็งเห็นแล้วว่าเป็นสถานที่ที่เหมาะสม (Paths) ที่จะลงมือละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัย เนื่องจากได้รับความไว้วางใจจากเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ปัจจัยสุดท้าย คือ เส้นเขตแดน (Edges) ของบริเวณสถานที่ที่ผู้ละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัยเดินทางผ่าน เข้า-ออก บ่อยครั้ง ทฤษฎีเชื่อว่า การละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัยจะเกิดขึ้นบริเวณเส้นเขตแดนนี้ เช่น บริเวณแนวรั้ว หรือแนวกำแพง รวมถึงพื้นที่จุดอับสายตา เช่น บริเวณที่มีต้นไม้ขึ้นรกทึบ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอาจไม่คุ้นเคยกับสถานที่บริเวณนั้น หรือผู้ละเมิดเดินทางรั้ว หรือกำแพงที่กำหนดให้เป็นพื้นที่รักษาความปลอดภัย ในทุก ๆ วัน จึงเกิดความคุ้นชิน และจะคอยสังเกตว่ารั้วหรือกำแพงนั้นมีจุดบกพร่องตรงไหน ส่วนใดของรั้วหรือกำแพงที่เกิดการชำรุดพอที่จะเล็ดลอดผ่านเข้าไป เพื่อที่จะบุกรุกพื้นที่เข้าไปกระทำการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัยต่อไป

มาตรการรักษาความปลอดภัย

จากแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยสถานที่ที่มีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีอาชญากรรม แสดงให้เห็นว่า มาตรการรักษาความปลอดภัยนั้น สามารถใช้วิธีการต่าง ๆ มาป้องกัน เพื่อมิให้เกิดการละเมิดมาตรการได้ เช่น การใช้สิ่งแวดลอมในการเฝ้าระวัง, การควบคุมทาง เข้า-ออก, การกำหนดอาณาเขต และการตรวจตราดูแลสถานที่ ดังนั้น มาตรการรักษาความปลอดภัยจึงได้ถูกกำหนดขึ้นตามระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยของกองทัพบก พ.ศ. 2563 หมวด 5 ข้อ 55 (ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยกองทัพบก พ.ศ. 2563, 2563) ระบุไว้ว่า ให้หน่วยทหารพิจารณา กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยสถานที่ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. มาตรการควบคุม จะต้องมีการกำหนดพื้นที่การรักษาความปลอดภัยให้ชัดเจน โดยจะต้องกำหนดเป็นพื้นที่ควบคุม และพื้นที่หวงห้ามให้ชัดเจนไปจนถึงควบคุมบุคคลและยานพาหนะ เพื่อตรวจสอบว่าเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ผ่าน เข้า-ออก พื้นที่รักษาความปลอดภัยได้

2. มาตรการป้องกัน จะต้องใช้เครื่องกีดขวางในการขัดขวาง เน้นยวรั้ง บุคคลหรือยานพาหนะที่ไม่มีสิทธิเข้ามาในพื้นที่รักษาความปลอดภัย มีการกำหนดช่องทาง เข้า-ออก พร้อมจัดทำหลักฐานการผ่าน เข้า-ออก สำหรับบุคคล และยานพาหนะ

3. มาตรการการตรวจการณ์ และลาดตระเวน จะต้องจัดให้มีแสงสว่าง เพื่อเป็นการป้องกัน และเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจตรา พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการเฝ้าตรวจ และเจ้าหน้าที่เวรสายตรวจในการรักษาความปลอดภัย

4. มาตรการแจ้งเตือน และการรายงาน จะต้องจัดให้มีระบบสัญญาณเตือนภัย เมื่อมีผู้บุกรุก หรือเข้าใกล้พื้นที่รักษาความปลอดภัย รวมถึงเตือนภัยเมื่อเกิดอัคคีภัยด้วย ทั้งนี้จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการรายงาน ผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานข้างเคียง

5. มาตรการตอบโต้ จะต้องจัดให้มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการรักษาความปลอดภัย มีการจัดอบรม ฝึกซ้อมการปฏิบัติ เมื่อเกิดการละเมิดรวมทั้งจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ เช่น นายทหารเวรผู้ใหญ่, นายทหารเวร, ลิบเวอร์ เป็นต้น พร้อมกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัย

6. การจัดตั้งกองรักษาการณ์ เพื่อที่จะปฏิบัติตามข้อบังคับทหาร ว่าด้วยการรักษาการณ์ที่ 6/31670 พ.ศ. 2484 (2484) ทั้งนี้อาจจัดตั้งชุดเผชิญเหตุไว้สนับสนุนเพิ่มเติมได้

7. การป้องกันอัคคีภัย ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการป้องกันอัคคีภัย และระเบียบกองทัพบกกว่าด้วย การป้องกันอัคคีภัย และการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย (2503)

การรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิด

การปฏิบัติในเรื่องการรักษาความปลอดภัยสถานที่ในปัจจุบันนั้น หน่วยขึ้นตรงของกองทัพบกทั้งหมด ตลอดจนถึงหน่วยระดับรองลงไป ได้ปฏิบัติตามระเบียบกองทัพบกกว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยของกองทัพบก พ.ศ. 2563 หมวด 5 ข้อ 51 (ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยของกองทัพบก พ.ศ. 2563, 2563) สามารถสรุปได้ว่า การรักษาความปลอดภัยสถานที่ คือ มาตรการที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อป้องกันรักษา และให้ความปลอดภัยแก่สถานที่สำคัญ เช่น ที่ตั้งอาคารกองบัญชาการ, อาคารกองบังคับการของหน่วยงาน, อาคารสำนักงาน, อาคารโรงซ่อมหรือสร้างอาวุธ, อาคารคลังแสงสรรพาวุธ, อาคาร

คลังเก็บสิ่งอุปกรณ์, พื้นที่ท่าเรือ, พื้นที่สนามบิน, อาคารสถานที่การสื่อสารโทรคมนาคม, สิ่งต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกอาคารของสถานที่นั้น ฯลฯ ให้ออกพ้นจากการบุกรุกพื้นที่ โจรกรรม จารกรรม ก่อวินาศกรรม การปฏิบัติการก่อการร้าย และเป็นการป้องกันมิให้ผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกระทำการอันอาจทำให้เกิดความเสียหาย อันเป็นการลดทอนประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจของหน่วย

ความปลอดภัยในการเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิด เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงให้มากในเรื่องของการรักษาความปลอดภัย เนื่องจากกระสุนและวัตถุระเบิดเป็นสิ่งอุปกรณ์ที่ใช้ประหารชีวิตประหาร หรือทำลายล้างข้าศึก ถือว่า

เป็นสิ่งที่มีความอันตราย จากระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 พ.ศ. 2542 (2542) กล่าวถึงการจัดตั้งคลังกระสุน และวัตถุระเบิด สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) คลังแสง หมายถึง คลังเก็บกระสุนและวัตถุระเบิดของกองทัพบก เพื่อสนับสนุนหน่วยในกองทัพบกเป็นส่วนรวมอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสรรพาวุธทหารบก 2) คลังกระสุนกองบัญชาการช่วยรบ หมายถึง คลังเก็บกระสุนและวัตถุระเบิดที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองทัพบก เพื่อสนับสนุนหน่วยภายในกองทัพบก และ 3) คลังกระสุนส่วนภูมิภาค หมายถึง คลังเก็บกระสุนและวัตถุระเบิดซึ่งกองทัพบกจัดตั้งขึ้นโดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของมณฑลทหารบก เพื่อสนับสนุนโดยตรงต่อหน่วยในพื้นที่ และเป็นสถานที่ส่งกำลังของกองบัญชาการช่วยรบโดยคลังกระสุนและวัตถุระเบิดทั้ง 3 ระดับนี้ จะต้องมีมาตรการรักษา

ความปลอดภัยระดับสูง ควรกำหนดให้เป็นพื้นที่ควบคุมหรือพื้นที่หวงห้ามให้ชัดเจน และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการรักษาความปลอดภัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น การนำกล้องโทรทัศน์วงจรปิดมาติดตั้งในพื้นที่ หรือบริเวณโดยรอบพื้นที่ รวมถึงบริเวณทาง เข้า-ออก หรือนำเครื่องตรวจจับโลหะแบบเดินผ่านมาติดตั้งบริเวณทาง เข้า-ออก เป็นต้น โดยมาตรการรักษาความปลอดภัยทั้งหมดจะพิจารณาจากองค์ประกอบทางด้านกายภาพ ซึ่งหมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ เช่น สถานที่ตั้งหน่วย, ตัวอาคาร, บริเวณรั้วหรือกำแพง และบริเวณทางเข้า-ออก รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในที่ตั้งหน่วย เพื่อดูแลและรักษาความปลอดภัยในพื้นที่คลังกระสุนและวัตถุระเบิด รวมถึงพื้นที่โดยรอบเพื่อระงับป้องกันเมื่อเกิดการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัย

ความสำคัญของการจัดการระบบรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิด

ในส่วนของความรับผิดชอบสำหรับผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องนั้น จะต้องวางแผนงาน และกำหนดนโยบายที่แน่นอน เหมาะสมกับการปฏิบัติ สามารถควบคุมกำกับ ดูแล ติดตาม ขยายผล และประเมินผล การปฏิบัติในกรณีที่เกิดข้อบกพร่อง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ผู้บังคับบัญชาจะต้องประมาณการสถานการณ์ และตกลงใจปรับเปลี่ยน หรือปรับนโยบายการบริหารงานให้เหมาะสม เช่น การแบ่งมอบความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย หรือแบ่งมอบหน้าที่เจ้าหน้าที่ควบคุมคลังกระสุนและวัตถุระเบิด ตามความจำเป็น โดยจะใช้เทคโนโลยีการรักษาความปลอดภัยเป็นส่วนประกอบในรูปแบบของอุปกรณ์เสริม โดยไม่ใช้กำลังคน

สำหรับเป้าหมายในการรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิด ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่หวงห้ามมิให้ผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องเข้าพื้นที่โดยเด็ดขาด เพื่อป้องกันการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัยจากผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้อง ในส่วนการปฏิบัติสำหรับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องจะต้อง เข้า-ออก ตามช่องทาง ที่กำหนดไว้เท่านั้น และมีเจ้าหน้าที่เวรรักษาการณ์ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยในจุดสำคัญ มีการตรวจตราคลังกระสุนและวัตถุระเบิด

สม่ำเสมอ ทุจุดจะต้องไม่มีการถูกทำลาย และต้องมีการประทับตราเครื่องหมายที่ชัดเจน รวมถึงการ เข้า-ออกคลังจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับหน่วย หรือผู้ที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้รับผิดชอบเท่านั้น จากทฤษฎีอาชญากรรมทั้ง 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีหน้าต่างแตก และทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรม ทั้ง 2 ทฤษฎีนี้ มีความสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดขึ้น ทฤษฎีได้กล่าวถึงการกระทำการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัย อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย หรือเปิดโอกาสให้กระทำการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัย พื้นที่เก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิด ตามระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิด พ.ศ. 2545 (2545) กำหนดไว้ว่า การเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิดในพื้นที่ตั้งปกติ จะต้องเก็บรักษาไว้ในคลังที่ได้ดำเนินการออกแบบไว้โดยเฉพาะสำหรับเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิดเท่านั้น และสามารถสรุปการปฏิบัติเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การรักษาความปลอดภัยสำหรับคลังกระสุนและวัตถุระเบิดได้ ดังนี้

1. ต้องกำหนดให้เป็นพื้นที่หวงห้าม ห้ามบุคคลที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ที่กำหนดโดยเด็ดขาดต้องมี

ป้ายพื้นที่หวงห้ามติดไว้ตามช่องทาง เข้า-ออก ทุกแห่ง ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้อง เข้า-ออก ตามช่องทางที่กำหนดให้เท่านั้น

2. การรักษาการณ์ต้องมียามรักษาการณ์ตลอดเวลา ในขณะที่รักษาการณ์จะต้องตรวจการใส่กุญแจและการประทับตรา ตลอดจนอุปกรณ์ประจำคลังให้เรียบร้อย

3. คลังกระสุนและวัตถุระเบิดที่ถูกกำหนดให้เป็นคลังปิดในทุก ๆ คลัง จะต้องใส่กุญแจให้มั่นคงและประทับตราเครื่องหมายไว้ พร้อมทั้งจัดทำสมุด รับ-ส่งลูกกุญแจ

เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

4. การเปิด-ปิดคลังกระสุนและวัตถุระเบิดจะต้องได้รับอนุมัติจากผู้บังคับหน่วย หรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบคลังกระสุนและวัตถุระเบิดนั้น โดยจะต้องบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรลงในสมุด เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ภายหลัง

5. จะต้องมีการตรวจตรา และรักษาสภาพคลังให้อยู่ในสภาพที่ต้อยอยู่เสมอ ได้แก่ ประตู หน้าต่าง ระบบไฟฟ้า และระบบป้องกันฟ้าผ่าจะต้องไม่เกิดการชำรุด

การมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยของคลังกระสุนและวัตถุระเบิด

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิดที่พบ ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากการลักลอบนำกระสุนและวัตถุระเบิดออกจากคลัง ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ กระสุนและวัตถุระเบิดหากหลุดลอดออกไปจะสามารถนำไปก่ออาชญากรรมได้ เช่น กระสุนปืนเล็ก และกระสุนเครื่องยิงลูกระเบิด เป็นต้น ดังนั้นจะต้องมีมาตรการที่เข้มงวด และให้ความสำคัญในมาตรการรักษาความปลอดภัยโดยเฉพาะกับบุคคลภายนอก หรือผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องที่เข้ามาในพื้นที่รักษาความปลอดภัยคลังกระสุน

และวัตถุระเบิด หรือบริเวณที่อยู่ใกล้ขอบเขตแนวรั้ว กำแพง หรือพื้นที่โดยรอบ โดยมาตรการรักษาความปลอดภัยนี้จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับชั้น ซึ่งผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมนี้ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ทุกระดับชั้นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่คลัง และเจ้าหน้าที่เวรรักษาการณ์ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนี้จะต้องให้ความสำคัญกับมาตรการรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิด และมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

Arnstien (อ้างถึงใน สมบัติ นามบุรี, 2562) ได้กล่าวไว้ว่า การที่เข้าไปมีส่วนร่วมโดยที่ไม่มีบทบาท หรือหน้าที่ใด ๆ ย่อมไม่เกิดผลลัพธ์ของการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพ ผู้เข้าร่วมจะต้องรู้ถึงการใช้อำนาจ และสามารถบังคับควบคุมกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อจะทำให้เกิดผลที่มีประสิทธิภาพ

Arnstein (1969) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนสรุปได้ว่าเป็นอำนาจประเภทหนึ่งของประชาชน และเป็นการจัดสรรอำนาจ หรือสนับสนุนให้ประชาชนผู้ไม่มีอำนาจเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการที่ถูกกำหนดขึ้น ทำให้ประชาชนมีสิทธิรับรู้ หรือกำหนดแนวทาง รวมถึงแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ และการกระจายผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยสามารถแบ่งระดับชั้นของการมีส่วนร่วมออกได้ทั้งหมด 8 ขั้นสรุปได้ ดังนี้

1. ขั้นของการถูกจัดกระทำ (Manipulation) ขั้นนี้

เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ขั้นการควบคุม ขั้นนี้ประชาชนจะถูกกำหนดให้มีส่วนร่วม เช่น กำหนดให้เป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ในกิจกรรม เสมือนกับเป็น “ตรายาง” ที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุน แต่ไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ถือเป็นขั้นต่ำสุดของการมีส่วนร่วม

2. ขั้นของการชี้แจง (Therapy) ขั้นนี้ผู้มีอำนาจประสงค์ให้ประชาชนเชื่อฟัง ความหมายของขั้นนี้เปรียบได้กับความเจ็บป่วยทางด้านจิตใจต้องได้รับการบำบัด และฟื้นฟู แต่ก็มีได้มีส่วนร่วมประชาชนอย่างแท้จริง

3. ขั้นของการให้ข้อมูลข่าวสาร (Informing) การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิความรับผิดชอบ เป็นก้าวแรกที่สำคัญของการมีส่วนร่วม แต่เป็นการให้ข้อมูลทางเดียว (One Way Flow Information) ไม่มีช่องทางให้ประชาชนได้ยื่นข้อเสนอหรือคำแนะนำ

4. ขั้นตอนของการปรึกษาหารือ (Consultation) ขั้นนี้เป็นการชักชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมหรือโครงการที่กำหนดขึ้น ขั้นนี้จะไม่รับประกันว่าความคิดเห็นที่ประชาชนเสนอขึ้นมา จะถูกนำมาพิจารณา วิธีการให้คำปรึกษากับประชาชน เช่น การสำรวจทัศนคติ การจัดประชุม หรือการทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น

5. ขั้นตอนของการให้แสดงความคิดเห็น (Placation) ขั้นนี้อำนวยความสะดวกให้ประชาชนเสนอคำแนะนำหรือร่วมในการวางแผนได้ โดยจะนำเอาคำแนะนำมาพิจารณาประกอบในการตัดสินใจ แต่ถึงกระนั้นกระบวนการตัดสินใจในขั้นสุดท้าย ก็ยังคงอยู่ในดุลยพินิจของผู้มีอำนาจเช่นเดิม

6. ขั้นตอนของการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ขั้นนี้เป็นการแบ่งความรับผิดชอบในการวางแผน และร่วมกันตัดสินใจ โดยผ่านรูปแบบของคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการกำหนดนโยบายร่วมหรือคณะกรรมการในการวางแผนงาน เป็นต้น

7. ขั้นตอนของการใช้อำนาจผ่านตัวแทน (Delegated Power) ขั้นนี้ผู้ที่ใช้อำนาจได้มอบอำนาจให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้อำนาจแทนตนเอง

8. ขั้นตอนของการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) ขั้นสุดท้ายนี้เป็นขั้นตอนการมีส่วนร่วม ขั้นสูงสุดประชาชนควบคุมตั้งแต่ต้นนโยบายแผนงาน และดำเนินโครงการต่าง ๆ เองได้ ซึ่งการมีส่วนร่วมขั้นนี้ ถือได้ว่าเป็นขั้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

จากแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Arnstien (1969) โดยแนวคิดนี้สามารถนำมาปรับใช้ ในมาตรการรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในมาตรการรักษาความปลอดภัยจะมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 2 ระดับ ได้แก่ 1) ผู้บังคับบัญชา 2) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่รักษาการณ์ หรือเจ้าหน้าที่คลัง ซึ่งบุคลากรทั้งสองระดับนี้มีส่วนผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการป้องกันการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัย แต่เนื่องจากขั้นตอนการมีส่วนร่วมบางขั้นมีความซ้ำซ้อนกัน จึงได้นำมาปรับใช้ให้ตรงกับมาตรการรักษาความปลอดภัย โดยเหลือเพียง 5 ขั้น ซึ่งเพียงพอต่อการป้องกัน การละเมิดการรักษาความปลอดภัย ได้แก่

1. ขั้นตอนการให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นการแจ้งให้ทราบ

เกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ถูกคิดริเริ่มแล้วจากผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ส่วนในการตัดสินใจใด ๆ ไม่มีช่องทางในการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น จึงเป็นการให้ข้อมูลหรือข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามระเบียบเพียงเท่านั้น ในขั้นนี้เป็นครั้งแรกของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง แต่ยังเป็นการให้ข้อมูลทางเดียวและไม่ได้เป็นการสื่อสารสองทางแต่อย่างใด

2. ขั้นตอนการให้แสดงความคิดเห็น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีส่วนร่วมในการปฏิบัติได้แสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติที่ได้ปฏิบัติไปแล้วว่าให้ผลอย่างไร รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ พร้อมทั้งแนวทาง การแก้ไขปัญหามาตรการที่ใช้เป็นข้อมูล เพื่อให้ผู้บังคับบัญชานำไปใช้พิจารณาประกอบการตัดสินใจแก้ไขต่อไป แต่สุดท้ายแล้ว อำนาจในการตัดสินใจ ก็ยังเป็นของผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบ แต่ยังสามารณำเอาความคิดเห็นนี้มาประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้

3. ขั้นตอนการเป็นหุ้นส่วน เป็นการร่วมกันคิด การร่วมกันลงมือทำ และการร่วมกันตัดสินใจ ทั้งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีความรับผิดชอบในการวางแผน และร่วมกันตัดสินใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบ หรือข้อบังคับ ข้อขัดข้องต่าง ๆ เป็นการสื่อสารแบบสองทาง มีการรับฟังความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับมาตรการรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิด เพื่อกำหนดการปฏิบัติมิให้เกิดข้อผิดพลาด และปฏิบัติตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่กำหนดไว้ในครั้งแรก

4. ขั้นตอนการใช้อำนาจผ่านตัวแทน เป็นขั้นตอนที่ตัวแทนสามารถมีบทบาทในการตัดสินใจ วางแผนและดำเนินการต่าง ๆ เสมือนเป็นตัวแทนของผู้บังคับบัญชาสูงสุดในหน่วย ในขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้บังคับบัญชาสูงสุดในหน่วยได้สั่งการมอบอำนาจให้ผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนตนเอง ผู้บังคับบัญชาจะมอบอำนาจในการกำกับดูแลการรักษาความปลอดภัยสถานที่ โดยให้ตัวแทน หรือผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ และข้อบังคับ ตลอดจนขั้นตอนการปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้แล้ว

5. ขั้นตอนการควบคุมโดยบุคลากร ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ

เข้าควบคุมการปฏิบัติระเบียบ หรือข้อบังคับ รวมถึงการปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ เพื่อร่วมตรวจสอบการรักษาความปลอดภัยคลังกระสุนและวัตถุระเบิด มิให้เกิดการสูญหาย หรือรั่วไหล โดยควบคุมตั้งแต่เริ่มวางนโยบายแผนงาน และการวางมาตรการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ เองได้

ส่วนเหตุผลที่มีแนวโน้มแนวคิดมาปรับใช้ให้ครบ 8 ขั้นนั้น เนื่องจากเกิดความซ้ำซ้อนของขั้นการมีส่วนร่วมจำนวน 3 ขั้น ซึ่งถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ได้แก่

1. ขั้นของการถูกจัดกระทำ เนื่องจากขั้นนี้เป็นขั้นของการควบคุม โดยขั้นนี้บุคลากรจะถูกกำหนดให้มีส่วนร่วม เช่น กำหนดให้เป็นในรูปของคณะกรรมการต่าง ๆ ในกิจกรรม ซึ่งถูกควบคุมโดยผู้มีอำนาจ ขั้นถูกจัดกระทำนี้

อาจกล่าวได้ว่า เสมือนเป็น “ตรายาง” ในการรักษาความปลอดภัย ซึ่งเป็นการนำกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่มีอยู่แล้ว มาควบคุมบังคับใช้เพียงเท่านั้น

2. ขั้นของการชี้แจง ในขั้นนี้มีลักษณะคล้ายกับขั้นการให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำไปสู่การสนับสนุนของบุคลากร ซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว

3. ขั้นของการปรึกษาหารือ เป็นการเปิดโอกาสให้มีการพูดคุยกัน หรือสำรวจทัศนคติ โดยมีจุดประสงค์เพื่อชักชวน หรือจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วม มีลักษณะคล้ายกับขั้นให้แสดงความคิดเห็น ต่างกันที่ผู้รับข้อมูลต่าง ๆ ไม่สามารถตอบสนองไปยังบุคคลที่ให้ข้อมูลได้ และยังไม่มีอำนาจตัดสินใจ

บทสรุป

การมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยคลังกระสุน และวัตถุระเบิดของกองทัพบก จะบรรลุผล สำเร็จได้ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุก ๆ ฝ่าย ตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่คลัง และเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน หรือดำเนินการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมจึงหมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้องมาตรการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน คือ การป้องกันการละเมิดมาตรการรักษาความปลอดภัยนั่นเอง จากแนวคิดในเรื่องขั้นของการมีส่วนร่วมของ Arnstein (1969) ในขั้นของการให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่สนใจในการตัดสินใจใด ๆ เป็นการให้ข้อมูลหรือข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามระเบียบเพียงเท่านั้น แต่เมื่อเวลาผ่านไปสักระยะหนึ่งกระบวนการ หรือขั้นตอนของการมีส่วนร่วมได้เริ่มขึ้น การตัดสินใจจะมีใช้การตัดสินใจจากผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว แต่จะเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ตัดสินใจร่วมกัน เป็นขั้นของการให้แสดงความคิดเห็น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีส่วนร่วมในการปฏิบัติได้แสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ได้ปฏิบัติไปแล้วว่าให้ผล

อย่างไร รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ไขต่อไป ถึงแม้ว่าสุดท้ายแล้ว อำนาจในการตัดสินใจ ก็ยังเป็นของผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบ แต่ก็สามารถนำเอาความคิดเห็นนี้มาประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้ ซึ่งในขั้นนี้ถือได้ว่าเป็นการสื่อสารสองทาง ก่อนที่จะเข้าสู่ขั้นของการเป็นหุ้นส่วนคือการทำให้เกิดการร่วมกันคิด และร่วมกันทำ ทั้งผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนรับผิดชอบในการวางแผน และร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบ หรือข้อบังคับ ข้อขัดข้องต่าง ๆ เกี่ยวกับมาตรการรักษาความปลอดภัย ตลอดจนมีการควบคุม หรือตรวจสอบภายในหน่วยงานเอง ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นหุ้นส่วนของหน่วยงาน ซึ่งหากปฏิบัติได้ตามขั้นของการมีส่วนร่วมหน่วยงานก็จะได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะมีความรู้ดีกว่าตนได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร สามารถช่วยทำให้หน่วยงานเกิดการแลกเปลี่ยนกันทางความคิดจากบนลงล่าง และจากล่างขึ้นสู่บน โดยจะมุ่งให้ความสำคัญในแง่ของความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้จากผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไปหรือจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ อีกทั้งยังเป็นการปลูกจิตสำนึกและวินัยด้านการรักษาความปลอดภัยให้มีความรอบคอบเพิ่มขึ้น ไม่ประมาทเลินเล่อ ซื่อตรงต่อ

หน้าที่ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมขององค์กรเป็นหลัก มีความรักในหน่วยงาน และรู้จักหน้าที่ของตนเองที่จะต้องปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ หรือข้อกำหนดต่าง ๆ เกี่ยวกับมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ถูกกำหนดขึ้นมา และเข้าใจว่าการมีส่วนร่วมนั้นไม่ใช่หน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกคน การรับผิดชอบร่วมกันแสดงให้เห็นถึงความจริงใจ ความผูกพันซึ่งกันและกันของคนภายในองค์กร กล่าวที่จะบอกปัญหาที่เกิดขึ้น มีส่วนร่วมในการประเมินผล พร้อมทั้งรายงานผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบตามลำดับชั้นให้ทราบ และยังสอดคล้องกับทฤษฎีหน้าตาแตก สรุปความสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ การใส่ใจหรือสนใจปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อพบสิ่งผิดปกติให้รีบดำเนินการแก้ไขก่อน ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดการละเมิดการรักษาความปลอดภัยไว้แต่เนิ่นๆ เช่น กรณีไฟส่องสว่างบนรั้วหรือกำแพง ไม่สามารถส่องสว่างได้ มีหลอดไฟหรือโคมไฟส่องสว่างเกิดดับลง โดยไม่จำเป็นว่า จะต้องเป็นเจ้าหน้าที่รักษาการณ์เท่านั้นที่จะดำเนินการแก้ไข อาจเป็นเจ้าหน้าที่คลังที่ได้พบเห็น หรือผู้ประสบเหตุในข้างต้น ก็จะระลึกได้ว่าพวกเขาเหล่านั้น เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน และมีหน้าที่ที่จะต้องป้องกันมิให้เกิดการละเมิดการรักษาความปลอดภัยได้ ซึ่งในการป้องกันการละเมิดการรักษาความปลอดภัยพื้นฐาน คือ ไม่เพิกเฉยต่อเหตุที่เกิดขึ้น ผู้ที่พบเห็นในโอกาสแรกว่าจะเกิดการละเมิดการรักษาความปลอดภัยให้รีบรายงานผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านการรักษาความปลอดภัยโดยเร็ว แต่หากเป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการรักษาความปลอดภัยเป็นผู้ประสบเหตุ ให้รีบดำเนินการลดความเสียหายที่เกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุด และป้องกันมิให้เกิดขึ้นซ้ำ รวมถึงทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรมสรุปความสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ สถานที่และเวลา เป็นปัจจัยสำคัญในการละเมิดการรักษาความปลอดภัย ตามทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้กระทำความผิดเดินผ่านรั้วหรือกำแพงทุกวันก็จะเกิดความคุ้นชิน และจะคอยสังเกตว่ารั้วหรือกำแพงนั้นมีจุดบกพร่องตรงไหน ตรงส่วนใดของรั้วหรือกำแพงที่เกิดการชำรุดพอที่จะ

เล็ดลอดผ่านเข้าไป เพื่อที่จะบุกรุกสถานที่เข้าไปกระทำความผิดอย่างอื่นต่อไปได้ ทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นถึงเงื่อนไขของสถานที่และเวลา โดยจะใช้วิธีการตัดสินใจว่าสถานที่และเวลาออกไป เพื่อป้องกันมิให้กระทำการละเมิดการรักษาความปลอดภัยได้ แม้ว่าขั้นของการมีส่วนร่วมที่เป็นขั้นของการใช้อำนาจผ่านตัวแทน จะเป็นขั้นตอนที่ตัวแทนสามารถมีอำนาจในการตัดสินใจวางแผนและดำเนินการต่าง ๆ เสมือนเป็นตัวแทนของผู้บังคับบัญชาสูงสุด ก็ยังสามารถส่งผลให้การมีส่วนร่วมสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องไปจนถึงขั้นสุดท้าย คือ ขั้นของการควบคุมโดยบุคลากร ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ เข้าควบคุมการปฏิบัติระเบียบ หรือข้อบังคับ รวมถึงการปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ โดยสามารถควบคุมตั้งแต่เริ่มวางแผนงาน แผนงาน และการวางมาตรการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ เองได้จากขั้นของการควบคุมโดยบุคลากรนี้ สำหรับแนวทางปฏิบัติ คือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง จะต้องมีการวางมาตรการควบคุมการรักษาความปลอดภัยและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ อาจจะเป็นอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง หรืออาจใช้วิธีสุ่มตรวจโดยมิได้แจ้งล่วงหน้า ซึ่งการสุ่มตรวจจะมุ่งประเด็นไปที่มาตรการควบคุมบุคคลและยานพาหนะ เพื่อตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ได้มีการปฏิบัติต่อผู้ได้รับอนุญาตให้ผ่าน เข้า-ออก พื้นที่รักษาความปลอดภัยอย่างไร กรณีเป็นบุคคลภายนอกได้ปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยหรือไม่ เช่น การผ่านเข้า-ออก จะต้องลงทะเบียนที่กองรักษาการณ์โดยใช้บัตรประจำตัวประชาชนนำไปลงทะเบียนข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อ-สกุล เบอร์โทรศัพท์ ที่ติดต่อได้ สาเหตุของการมาติดต่อ เวลา เข้า-ออก และได้มีการบันทึกภาพใบหน้า และป้ายทะเบียนรถ รวมถึงลักษณะของยานพาหนะไว้หรือไม่ และจะต้องไม่มีการปล่อยให้บุคคลภายนอกผ่าน เข้า-ออก โดยที่ไม่ได้รับการตรวจด้วยเหตุที่ว่าเป็นบุคคลที่เข้ามาติดต่อบุคลากรบอย หรือเป็นที่รู้จักมักคุ้นกับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงกลาโหม. (2484). ข้อบังคับทหาร ว่าด้วยการรักษาการณ์ ที่ 6/31670. 1 กันยายน 2484.
- กองทัพบก. (2503). ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วย การป้องกันอัคคีภัยและการปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัย พ.ศ. 2503. 1 กรกฎาคม 2503.
- _____. (2542). ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 พ.ศ. 2542. 5 มีนาคม 2542.
- _____. (2545). ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเก็บรักษากระสุนและวัตถุระเบิด พ.ศ. 2545. 19 สิงหาคม 2545.
- _____. (2563). ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยของกองทัพบก พ.ศ. 2563. 15 กันยายน 2563.
- กองทัพอากาศ. (2566). ระเบียบกองทัพอากาศ ว่าด้วยการสรรพาวุธ พ.ศ. 2566. 12 กันยายน 2566.
- กิตติชนทัต เลอวงค์รัตน์, ปัทมน์ วสุวิชัย, ก้องปิติ อ่อนมาก, อุนิษา เลิศโตมรสกุล, และกิตติพงษ์ เกิดน้อย. (2558). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการการศึกษาหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการนำเทคโนโลยีกล้องวงจรปิด (CCTV) มาใช้ในการสนับสนุนการบริหารงานของสถานีตำรวจ: ศึกษากรณีกองบัญชาการตำรวจนครบาล (รายงานการวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ทำแผนขโมยอาวุธ ค่ายทหาร จล.พบุรี. (2553, 23 กันยายน). Thai PBS. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2567, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/217228>
- ปลด “นายสิบ” ร.29 ฉกปืน-กระสุนชายฝั่งเมียนมา. (2564, 4 พฤศจิกายน). Thai PBS. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2567, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/309334>
- วาสิฎฐ์ มณีโชติ, พล.ต. (2559). แนวทางการพัฒนามาตรฐานการรักษาความปลอดภัยของกองทัพบกในอนาคต (เอกสารวิจัย). วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. วารสารวิจัยวิชาการ, 2(1), 183-197.
- สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน. (ม.ป.ป.). การรักษาความปลอดภัยสถานที่. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.secnia.go.th/#1694346708665-0a582878-8cbb>
- สำนักข่าวไทย TNAMCOT. (16 กรกฎาคม 2566). ล่า จนท.คลังสรรพาวุธขโมยกระสุนปืนกลหายจากคลัง. Youtube. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2567, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Zw2tON0rZLA>
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561). คู่มือการบริหารงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม.
- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder Of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224.
- Brantingham, P. L, & Brantingham, P. J. (1990). Situational crime prevention in practice. *Canadian Journal of Criminology*, 32(1), 17-40.
- Wilson, J. Q., & Kelling, G. L. (1982). Broken Windows, The police and neighborhood safety. *The Atlantic Monthly*, 249(3).